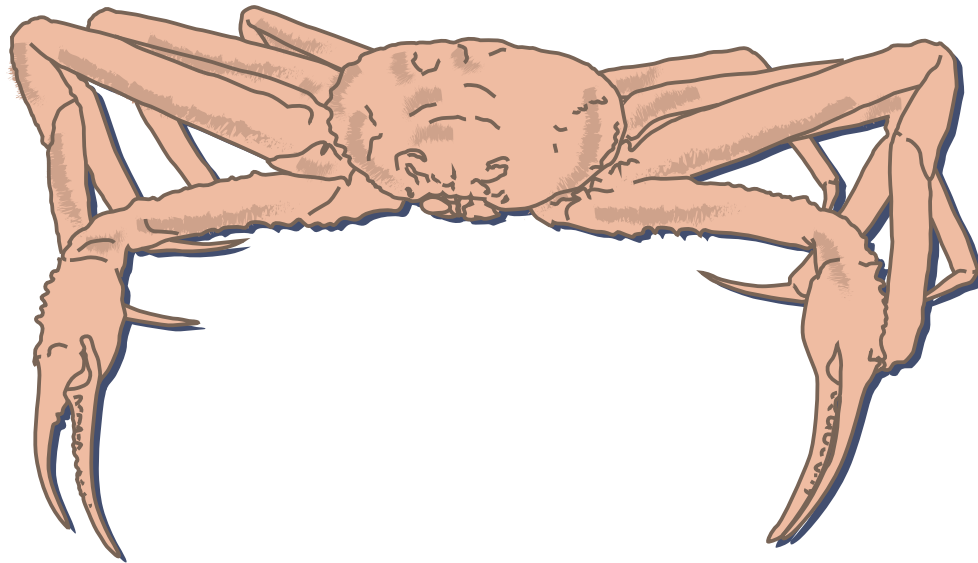

KLIMAENDRINGER – HVA SKJER?

Klimaet har alltid endret seg, men nå endrer det seg raskere enn noen gang før. FN's klimapanel har konkludert med at dette skyldes menneskenes utslipp av klimagasser. Endringene vi ser er større enn det klimaforskerne trodde for få år siden. Dette gjelder spesielt nordområdene.

Havnivået stiger av to grunner: Når havet blir varmere, utvider det seg. Når isbreer smelter, renner vannet ut i havet. Landområder som ligger lavt blir direkte utsatt for økning i havnivået. Vi får mer kysterosjon og oversvømmelser. Havnivåstigningen rammer Norge ulikt på grunn av landhevingen etter siste istid. Enkelte steder i verden vil øystater oversvømmes. Stadig flere blir klimaflyktninger.

Rød brennmanet (*Cyanea capillata*) sprer seg på Svalbard. Foto: H.Hop, Norsk Polarinstittutt

Isbre på Svalbard kalver i havet.
Foto: G.W. Gabrielsen, Norsk Polarinstittutt

Livet i havet endrer seg når det blir varmere. Artene som er tilpasset et kaldt hav får problemer med å overleve eller de får større konkurranse om maten. Det fiskes nå makrell ved Svalbard, og i Barentshavet har snøkrabben nettopp blitt oppdaget.

Havet vil fortsette å stige i århundrer. Hvor mye, er i stor grad avhengig av våre utslipp. Hver og en av oss kan hjelpe ved for eksempel å kjøre mindre bil og ta mindre fly.